

Nr 278.

Av herrar **Ljungqvist** och **von Friesen**, *angående införande vid vissa läroanstalter av obligatorisk undervisning rörande den enskildes och hemmets ekonomi.*

Alla partier äro ense om att en av de mest effektiva åtgärderna för att motverka inflationsfaran ligger i åstadkommandet av ett ökat nysparande. För att stimulera sparandet har regeringen ju också igångsatt en särskild sparkampanj. Dess syfte anges i statsverkspropositionen vara »att på frivillighetens väg förmå alla, som utan skada kunna göra det, att avstå från någon del av en annars möjlig omedelbar konsumtion och att därigenom öka utrymmet för produktionsfrämjande investeringar och bostadsbygge utan samtidig ökning av det inflatoriska trycket».

Uppenbart är att om en sådan frivillig återhållsamhet skall kunna åstadkommas och leda till några större resultat, så förutsätter detta också med nödvändighet, att de enskilda människorna i landet ha förmåga att sköta sin ekonomi på ett förnuftigt sätt. Tyvärr lära bristerna i detta hänseende vara mycket stora. En sådan förmåga att ekonomisera kan heller inte propageras fram genom en hastigt improviserad och sporadiskt genomförd upplysningsverksamhet i form av annonser, tidningsartiklar och dylikt. Konsten att hushålla kräver långvarig, målvedveten träning, och denna bör, för att leda till bestående resultat, börja redan i ungdomsåren. Här har bl. a. skolan en mycket viktig uppgift att fylla.

Tyvärr förhåller det sig emellertid så, att den ekonomiska fostran som f. n. meddelas i våra skolor ingalunda kan sägas motsvara tidens krav. Inom de flesta skolformer förekommer över huvud taget ingen systematisk ekonomiundervisning, och på de håll där sådan undervisning meddelas är den ofta alltför litet praktiskt inriktad.

I medvetandet härom har också 1940 års skolutredning i sina betänkanden framlagt enhälliga och i detalj utformade förslag till en vidgad och fördjupad ekonomiundervisning inom olika skolstadier. Denna skulle först och främst både i folk- och realskolan omfatta undervisning i skötseln av den enskildes och hemmets ekonomi. Men den skulle också — särskilt i samband med historie- och geografiundervisningen i realskolan och gymnasiet — avse en grundlig orientering i svenskt näringsliv och övriga samhällsekonomiska spörsmål av större allmänt intresse.

Det lider inget tvivel om att en ekonomisk fostran av svensk ungdom enligt här antydda riktlinjer — och särskilt den del därav som avser den enskildes och hemmets ekonomi — utgör ett nödvändigt komplement till den av regeringen nu igångsatta sparkampanjen. Visserligen kan en sådan systematiskt upplagd ekonomiundervisning endast så småningom väntas avsätta synbara resultat.

Vårt lands ekonomiska framtidsutsikter te sig dock f. n. sådana, att behovet av ett ökat sparande näppeligen lär komma att minska under många år framåt i tiden. Snarare torde framtiden komma att ställa ännu starkare krav på medborgarnas förmåga att spara och hushålla.

Med tanke härpå måste man på det livligaste beklaga, att 1940 års skolutrednings här omnämnda förslag ännu icke genomförts. Förslagen ha i stället vandrat vidare till den nya skolkommissionen, och fara synes föreligga att de bli vilande tills hela den av kommissionen planerade nya skolorganisationen någon gång i en oviss framtid kan komma att bli genomförd. Det skulle i så fall innebära, att skolans ekonomiundervisning icke bleve genomförd förrän kanske någon gång på 1960-talet.

Enligt vår mening borde det emellertid inte möta några större praktiska svårigheter eller principiella betänkligheter att redan nu från skolkommissionens övriga förslag skilja ut åtminstone den del av ekonomiundervisningen, som avser den enskildes och hemmets ekonomi, och omedelbart införa en sådan undervisning på skolschemat. Detta synes vara så mycket ofarligare, som även skolkommissionen numera lär vara av den enhälliga meningen, att sådan undervisning är av behovet starkt påkallad.

Enligt 1940 års skolutrednings förslag skulle undervisningen i den enskildes och hemmets ekonomi huvudsakligen handhas både i folkskolan (7:e och 8:e klasserna) och i realskolan (näst högsta klassen) av skolkökslärarinnorna i samband med deras praktiska undervisning i hemkunskap och hushållsgöromål. Förslaget avser vad realskolan beträffar blott $\frac{1}{2}$ veckotimmes teoretisk undervisning i ekonomi — d. v. s. 1 veckotimme varannan vecka — och denna undervisning skulle vara obligatorisk för både flickor och pojkar. Skolkökslärarinnorna ha redan sedan ett par år tillbaka förberett sig på denna nya uppgift bl. a. genom deltagande i för ändamålet anordnade särskilda fortbildningskurser. En ny av statens läroboksnämnd godkänd lärobok, avpassad i direkt anslutning till de av skolutredningen föreslagna kurserna, föreligger också. Under sådana omständigheter borde inga oöverstigliga hinder möta att redan fr. o. m. läsåret 1948/49 införa denna undervisning i åtminstone realskolan och kommunala mellanskolan. Sannolikt kunde också en motsvarande reform genomföras i folkskolans 7:e och 8:e klasser enligt de särskilda förslag, som 1940 års skolutredning för detta ändamål framlagt.

Med stöd av vad som här yttrats och med särskilt understrykande ännu en gång av de skärpta krav, som vårt ekonomiska läge nu ställer icke minst på ungdomens förmåga att spara och hushålla, få vi hemställa,

att riksdagen måtte vid behandlingen av vederbörande anslag till Allmänna läroverk, Kommunala läroverk samt Folkskoleväsendet uttala sig för att Kungl. Maj:t vidtager erforderliga åtgärder för att obligatorisk undervisning rörande den enskildes och hemmets ekonomi, enligt 1940 års skolutrednings förslag, må komma till stånd redan fr. o. m. läsåret 1948/49.

Stockholm den 24 januari 1948.

G. Ljungqvist.

Bertil von Friesen.